

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, मुंबई - ५१

१	व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव	सी. सी. इन गार्डनर (३०५१०८)																																								
२	तुकडीनिहाय विद्यार्थी संख्या	२५ विद्यार्थी																																								
३	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	०६ महिने																																								
४	प्रकार	अंशकालीन (Part Time)																																								
५	आठवड्यातील कामाचे दिवस	०६ दिवस																																								
६	प्रती दिवस कामाचे तास	०४ तास																																								
७	अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक जागा	प्रॅक्टिकल लॅब		२०० चौरस फुट																																						
		वर्गखोलीकरीता		२०० चौरस फुट																																						
		एकूण		४०० चौरस फुट																																						
८	प्रवेश अर्हता	सातवी पास																																								
९	उद्दिष्टे	१. प्रगत तंत्रज्ञान आणि हरितगृह माध्यमातून फुलशेती व्यवसायाची प्रगती करणे २. फुलशेती प्रांगण उद्यान (शोभिवंत बागा) च्या देखभालीसाठी अनुभव तंत्रज्ञान निर्माण करणे. ३. शोभिवंत बागकाम किंवा प्रांगण उद्यानाच्या माध्यमातून परिसर सुशोभिकरणाचे ज्ञानप्राप्त करून घेणे																																								
१०	रोजगार संधी	१. गार्डनर म्हणून विविध संस्था, महापालिका, नगरपालिका, खाजगी व्यवस्थापनात नोकरी २. स्वतःचा नर्सरी व्यवसाय सुरु करणे ३. प्रांगणउद्यान निर्मिती सल्ला केंद्र स्थापन करणे.																																								
११	शिक्षकांची शैक्षणिक अर्हता	एच.एस.सी. व्होकेशनल हॉर्टिकल्चर उत्तीर्ण,																																								
१२	शिक्षण पध्दती	Training System Per Week																																								
		सैध्दांतीक		प्रात्यक्षिक		एकूण																																				
		६ तास		१८ तास		२४ तास																																				
१३	परीक्षा पद्धत	<table><tr><th>Sr. No.</th><th>Paper Code</th><th>Name of Subject</th><th>TH/ PR</th><th>Hours</th><th>Max. Marks</th><th>Min. Marks</th></tr><tr><td>1</td><td>30510811</td><td>उद्यानविद्या</td><td>TH-1</td><td>3 hrs</td><td>100</td><td>35</td></tr><tr><td>2</td><td>30510821</td><td>मूलतत्वे व बाग बगीचा</td><td>PR-1</td><td>6 hrs</td><td>200</td><td>100</td></tr><tr><td>3</td><td>30510822</td><td>बागबगीचा निगा</td><td>PR-3</td><td>3 hrs</td><td>100</td><td>50</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Total</td><td></td><td></td><td>400</td><td>185</td></tr></table>						Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/ PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks	1	30510811	उद्यानविद्या	TH-1	3 hrs	100	35	2	30510821	मूलतत्वे व बाग बगीचा	PR-1	6 hrs	200	100	3	30510822	बागबगीचा निगा	PR-3	3 hrs	100	50			Total			400	185
Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/ PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks																																				
1	30510811	उद्यानविद्या	TH-1	3 hrs	100	35																																				
2	30510821	मूलतत्वे व बाग बगीचा	PR-1	6 hrs	200	100																																				
3	30510822	बागबगीचा निगा	PR-3	3 hrs	100	50																																				
		Total			400	185																																				

गार्डनर

थिअरी - उद्यानविद्या

१. उद्यान व्याख्या
२. उद्यानाचे प्रकार
३. उद्यानात समाविष्ट होणाऱ्या देखाव्यांचा परिचय.

अ) प्रात्यक्षिके : पेपर १ ला - मूलतत्वे व बाग बगीचा

१. बगिच्यात वापरण्यात येणारी हत्यारे, साधने यांची ओळख व उपयोग.
२. कुंड्या लागवड पद्धत अभ्यासणे व कुंड्या बदलणे.
३. शोभिवंत फुलांच्या व पानांच्या झुडपांची ओळख
४. शोभिवंत वेली व लता ओळख
५. घर (परसबाग) कार्यालयीन, कारखाने व शहरी (सार्वजनिक) उद्यानांचे लॅन्डस्केपींग करणे.
६. रोपवाटिकेत (नर्सरीत) गादी वाफ तयार करणे.
७. पिक संरक्षण पद्धती : फवारणी, धुरळणी तणांचा बंदोबस्त
८. सेंद्रिय खते व रासायनिक खतांची ओळख व झाडांना खते देण्याच्या पद्धती अभ्यासणे.

क) प्रात्यक्षिक पेपर २ रा - बागबगीचा निगा

१. रुजवण व लागवडीपूर्वी बियांची व छाट्यांची संजीवकाबरोबर प्रक्रिया करणे.
२. फळझाडांची ओळख
३. किड व रोग व्यवस्थापन
४. बागेतील शोभिवंत झाडाची व फळझाडांची छाटणी करणे.
५. परिसरातील अथवा शहरातील विविध उद्यानांना (बागांना) भेटी देणे.

संदर्भ ग्रंथ /पुस्तके

१. पुष्पभारती	भी.गो. भुजबळ
२. फुलबागशास्त्र आणि प्रांगण उद्यान	प्रा. चंद्रकांत अकोलकर
३. रोपवाटिका व्यवस्थापन	चंद्रकांत अकोलकर
४. नर्सरी गाईड	डॉ. भी. गो. भुजबळ
५. रोपवाटिका संगोपन	

साहित्य यादी:

अ.क्रं	साहित्याचे नांव	संख्या
१.	मातीच्या अथवा प्लॅस्टीकच्या कुंड्या	३०
२.	पोयटा माती	१ ट्रॅक्टर ट्रेलर
३.	शेणखत	१ ट्रॅक्टर ट्रेलर
४.	लॉन हिरवळ नमुना	प्रत्येकी ५ स्के.फुट
५.	शोभिवंत पानाच्या झाडांच्या कुंड्या वेगवेगळ्या प्रकारच्या	प्रत्येकी २ नग
६.	शोभिवंत फुलझाडांच्या कुंड्या नमुने	प्रत्येकी २ नग
७.	सिकॅटर	१० नग
८.	गार्डन शिअर	१० नग
९.	टिकाव	१० नग
१०.	फावडे	१० नग
११.	कुदळी	१० नग
१२.	घमेले	१० नग
१३.	खुरपी	१० नग
१४.	खतांचे नमुने	प्रत्येकी ५०० ग्रॅम
१५.	किटकनाशक व बुरशीनाशक नमुने	प्रत्येक १ किलो
१६.	विविध चार्ट	प्रत्येकी १

*****